

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА ЗА ПРЕДМЕТ

ГЕОГРАФИЈА V РАЗРЕД

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Ученик се из предмета ГЕОГРАФИЈА оцењује најмање два пута у полугодишту у петом разреду а четири пута у полугодишту у шестом, седмом и осмом разреду. У настави географије прати се напредовање ученика кроз:

- **ИНИЦИЈАЛНИ ТЕСТ**- обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области или теме, која су од значаја за предмет. Резултат иницијалног оцењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

У току полугодишта ученици од 5. до 8. разреда се из Географије оцењују на три начина: 1) Усмено 2) Писмено 3) На основу активности на часу (слободна наставникова процена о раду ученика током једног полугодишта/школске године). Ученик може бити оцењен током сваког дела часа (уводног, главног и завршног) и на свим типовима часа (обрада, утврђивање и систематизација). Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник.

- **УСМЕНА ПРОВЕРА** постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика. Начини оцењивања: дискусија на часу, мапе појмова, есеји...

- **ПИСМЕНА ПРОВЕРА** постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Ученик ће имати најмање једну оцену (у полугодишту) на контролном задатку дужем од 15 минута. Писмени одговор изводиће се према унапред утврђеном плану који ће бити истакнут на огласној табли. Оцене су јавне, ученик има увид у свој рад. Тестови дужи од 15 минута су најављени, оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере. Реализује се на крају наставне области, а према плану предметног наставника. Тест у трајању до 15 минута обавља се без најаве, оцена се не уписује у дневник, а спроводи се ради утврђивања остварености циља часа и савладаности дела реализованих садржаја. Тест се вреднује кроз процене – бодове

Одличан(5) 86-100%; Врло добар(4) 70-85 %; Добар(3) 50-69 %; Довољан(2) 30-49 %; Недовољан(1) 0-29 % Скала може да варира у зависности од постигнућа ученика, али не више од 5%.

- **ПРОВЕРА КАРТОГРАФСКЕ ПИСМЕНОСТИ** може бити остварена усменим и писменим путем (неме карте).

•**АКТИВНОСТ** на часу: Активност ученика прати се и вреднује континуирано током наставног процеса. Елементи формативног оцењивања чине (по правилу у педагошкој евиденцији): усмени одговори, писмене провере до петнаест минута, ангажовање, степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, практичан рад, излагања и представљања изложби радова, пп презентација, резултата истраживања, плаката/паноа, модела, цртежа, графикона, табела, постера, збирке -одабраних ученикових продуката рада - портфолија, у складу са програмом географије, домаћи задаци, однос према раду, писање есеја, учешћа у дебати и дискусији, сарадња у тиму, комуникација у тиму, показивање иницијативе, заинтересованост,...као и учешће на општинском, окружном или републичком такмичењу и учешће на националним и међународним такмичењима.

Практични рад, пројекат је индивидуални или групни облик рада на одређену тему. Рад у групи подразумева тимски рад ученика, ангажованост, размену, повезивање и примену идеја има за циљ: самостално прикупљање и критички одабир информација; решавање проблема; доношење одлука; планирање и поштовање рокова; самостално учење; рад у групи; сарадња; критички однос према властитом и туђем раду. Наставник јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање пројекта, групног рада и индивидуалног рада у оквиру групе.

Рад на пројекту оцењује се кроз вредновање активности и ангажовања током рада напројекту, знања које је ученик стекао и применио у раду, продукт пројекта и излагање резултата рада. Прати се његово залагање, труд, постигнуће, напредак, активно учествовање пре заокруживања формативне оцене у сумативну. Наставник повремено прегледа ученичке радове, школску (радну) свеску (садржај свеске, уредност, цртеже, додатне текстове) и може их оценити и уписати у педагошку евиденцију. Подаци као што су степен самосталности у раду, креативност, степен ангажовања, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима и други подаци о ученику битни за праћење, бележе се у педагошку свеску. У закључну оцену за крај полугодишта/школске год. могу да уђу и остале активности и интересовања ученика, његова залагања, прикази занимљивих текстова из научно-популарне литературе, редован долазак на часове додатне и допунске наставе, припремне наставе...Оцена из активности позитивно утиче на мотивацију ученика, а може бити од значаја и за општи успех ученика у његову корист.

Бројчаном оценом изражава се:

- степен остварености прописаних стандарда- ангажовање ученика у настави

ТЕМА	ОЦЕНА	ГЕОГРАФИЈА
		КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА 5. РАЗРЕД
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА		
	(2)	-зна од којих речи потиче реч географија -зна ко је први поменуо реч географија -зна да дефинише предмет проучавања географије -зна како се дели географија као наука
	(3)	-објашњава елементе географског омотача (литосфера, хидросфера, атмосфера, биосфера) -објашњава природне и друштвене процесе и објекте -познаје како се дели географија и објашњава основне одлике физичке, друштвене и регионалне географије
	(4)	-наводи примере повезаности географије и других наука
	(5)	-да одговори на питање зашто учимо географију -да одговори на питање о загађењу животне средине и заштити од загађења
ВАСИОНА		
	(2)	-зна да дефинише васиону -разликује појмове Васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља -наводи планете Сунчевог система
	(3)	-разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике (звезде, планете, сателити, астероиди, метеориди, комете) -разликује метеоре, метеориде, метеорите
	(4)	-објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему -наводи примере комета, најважнијих датума за истраживање Васиона (лансирање пр-в сателита, први човек у свемиру, први човек на Месецу...)
	(5)	-одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мена -наводи примере коришћења вештачких сателита -показује интересовање, поставља питања, наводи своје примере везане за Васиону
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА ОБЛИК И П КРЕТАЊА ЗЕМЉЕ		
	(2)	-наводи каквог је облика Земља -дефинише шта је глобус -зна да наведе називе континената и океана -наводи и разликује земљина кретања
	(3)	-помоћу глобуса описује облик Земље и наводи доказе о њеном облику -помоћу карте описује распоред копна и воде на Земљи и наводи називе континената и океана -објашњава земљина кретања и њихове последице -разуме појам преступне године на основу трајања револуције
	(4)	-објашњава деловање Земљине теже на географски омотач -повезује смер ротације са сменом дана и ноћи -повезује револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева -помоћу глобуса разликује и објасни Земљи на кретања и њихове последице
	(5)	-повезује нагнутост Земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље -показује веће интересовање, поставља питања и вези часовних зона -самостално повезује обданицу и број часовних зона

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА - УНУТРАШЊА ГРАЂА И РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ-	(2)	- зна основне омотаче ун утрасње грађе Земље -зна унутрашње и споља шњесиле -разликује типове стена и начин настанка -разликује епицентар и хипоцентар -дефинише елементе вулкана и њихову поделу -дефинише основне појмове рељефа(планина, низија, брдо, висораван, расед, бора) -дефинише процесе ерозије и акумулације -разликује основне типове рељефа настали радом спољашних сила (реч на долина, делта, ада, дина, пећина,...)
	(3)	-описује процес вулканске ерупције и њене последице -разликује хипоцентар и епицентар и наведе тресне зоне у свету и у Србији -помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена -објашњава и разуме како долази до формирања планина (хори зонтални и вертикални тектонски покрети) -објашњава начин деловања спољашњих сила(деловање река, ледника, морских таласа,...)
	(4)	-помоћу карта и цртежа описује начине и последице кретања литосферних плоча (вулканizam, земљотреси, набирање и раседање); -наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; -показујући на карти објашњава „ватрени појас Пацифика“ кроз примере -помоћу карте и цртежа описује и наводи примере за деловање спољашњих сила
	(5)	-објашњава мењање облика и величине континентата кроз историју -описује настанак стена и наводи примере за њихово коришћење -описује процес кружења стена у природи на основу деловања унутрашњих и спољашњих сила - показује веће интересовање, поставља питања, наводи своје примере ерозивних и акумулативних процеса - анализира узроке и последице негативног деловања људи на рељеф
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА - ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ	(2)	-дефинише атмосферу - зна састав и слојеве атмосфере -дефинише време и климу -наводи климатске елементе и факторе -зна да наведе основне климатске типове
	(3)	-објашњава и разуме значај тропосфере и озоносфере -наводи, објашњава климатске елементе и инструменте за њихово праћење -објашњава утицај климатских фактора на промену климатских елемената -наводи и разуме одлике климатских типова
	(4)	-анализира клима-дијаграм -наводи примере екстремних временских прилика у свету -разуме значај атмосфере за живот људи и њихове делатности -разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању атмосфере
	(5)	-анализира узроке и последице негативног деловања људи на атмосферу(глобално загревање, озонске рупе, киселе кише, климатске промене) - логички закључује и може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека, поставља питања -показује веће интересовање, наводи своје примере угрожености атмосфере

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА - ВОДЕ НА ЗЕМЉИ		
	(2)	-препознаје и чита географске и допунске елементе карте -зна однос копнених и водених површин на Земљи -зна да је светско море јединствена водена по вршина коју чине океани, мора,заливи и мореузи -може да препозна именује океане и већа мора на Земљи
	(3)	-разликује и објашњава географске чињенице-објекте,појаве, процесе и односе у Земљиним сферама -може да опише облике разуђености обала и да препозна на географској карти најразуђеније обале континента и регија -Уме да наведе и опише својства морске воде и њена кретања -разликује речну мрежу,речни систем и речни слив -уме на географској карти да покаже океане, већа мора, заливе,мореузе, реке, речне системе,сливове, развођа и језера света
	(4)	- разуме значај мора за живот људи и њихове делатности -разуме важност и могућност личног учешћа у заштити,обнови и унапређивању вода и животне средине -може да објасни поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера -уме да користи различите изворе информација (учбеник,научно-популарну литературу, енциклопедије, Интернет.
	(5)	- Самостално објашњава значај мора за живот људи и њихове делатности -Предлаже акције и разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине -Самостално објашњава поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера - Презентује информације и користи различите изворе информација (учбеник, научно-популарну литературу, енциклопедије, Интернет.
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА - БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ НА ЗЕМЉИ		
	(2)	-именује биосферу и препознаје њене одлике -зна да наведе основне природне зоне -може да објасни појам биосфере
	(3)	-разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери -зна који фактори условљавају распрострањеност биљног и животињског света на Земљи -објашњава природне зоне на Земљи -зна вертикалне вегетацијске спратове
	(4)	-објашњава физичке законитости у биосфери -разуме утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред; знаће природне зоне на Земљи -уме да покаже на географској карти света зонални распоред биљака и животиња на Земљи -може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека -може да схвати узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи
	(5)	- Анализира узроке и објашњава физичке законитости у биосфери - Самостално тумачи утицај природних фактора на развој биљног и животињског света на њихов хоризонтални и вертикални распоред -разуме узроке и објашњава природне зоне на Земљи -логички закључује и може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека -Анализира узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи

ТЕМА	ОЦЕНА	ГЕОГРАФИЈА КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА 6. РАЗРЕД
1. Друштво и географија		
	2	-наведе појам и поделу друштвене географије
	3	-именује гране друштвене географије и наводи њихов предмет проучавања
	4	-објасни појам природне и географске средине и да их препозна на карти – објашњава шта проучавају: географија становништва, географија насеља, економска географија, политичка географија
	5	-доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора – успоставља везу између физичко–географских и друштвено–географских објеката, појава и процеса – повезује знање и решава задати проблемски задатак – користи основне географске појмове повезане с друштвеном географијом
	2	– наведе шта чини географску мрежу – разликује паралеле и меридијане – наводи методе представљања рељефа на карти
	3	– анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте – дефинише појам географске карте – наводи елементе географске карте - упореди појам упоредника и подневка - опише и објасни изглед географске карте - распознаје и прави разлику између методе боја, изохипси, шрафирања, сенчења - познаје начине оријентације у простору у природи – дефинише појам надморске и релативне висине
	4	– изведе закључак о значају постојања географске мреже на карти – дефинише и објасни географску ширину и дужину – анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте – дефинише математичке елементе, географске елементе и допунске елементе -објасни појам географске ширине и дужине -објасни улогу размера и размерника у мерењима на карти -препозна на карти контурне, линијске и ванразмерне картографске знакове и објасни када се користе -разликује врсте облика у рељефу помоћу методе боја -оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе – именује различите врсте картографских знакова – примењује знање о картографским знацима њиховим исцртавањем на својој географској карти – наводи пример за сваку врсту географске карте према размери – одређује у коју групу географских карата према размери спада задата карта

2. Географска карта		– дефинише појам изобата и изохипса – објашњава шта се приказује методом сенчења и шрафа
	5	– одреди положај неког места у односу на екватор/Гринич – доведе у везу географску мрежу и часовне зоне – одређује математичкогеографски положај на Земљи примени стечено знање у одређивању координата дате тачке – образложи начин примене пропорције у добијању растојања у природи помоћу размере –објасни појам картографска мрежа – одреди растојање у природи помоћу размере карте -прати инструкције и на основу њих одређује стварна растојања између тачака на Земљи – упоређује исти географски објекат на картама различите размере – образлаже различито приказивање истог географског објекта на картама различите размере – демонстрира начин оријентације географске карте – оријентише се у простору користећи компас, географску карту, сателитске навигационе системе – да у свакодневном животу примењује стечена знања из картографије -научено градиво примењује у пракси -активно учествује у дискусији на часу
	2	-наведе појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред -зна појам екумене и њене границе -зна појмове наталитета, морталитета и природног прираштаја -зна да наведе основне структуре становништва (полна, старосна, расна, национална, верска, образовна, професионална)
	3	-разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва -може да наведе природне и друштвене факторе који утичу на густину насељености -на општегеографској и тематској карти уме да покаже области на Земљи у којима су услови за живот становништва најповољнији, а у којима су неповољни -може да наведе континенте, регије и државе у којима је висок и низак природни прираштај – разликује екумену од анекумене – дефинише појмове природни прираштај, наталитет и морталитет -наводи поделу становништва према старости, полу и раси
	4	-објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља -разуме узроке и последице високог и ниског природног прираштаја -уме да одреди густину насељености континента и држава света -разуме потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја) -разуме појам миграције и наводи узроке и последице миграција у свету и Републици Србији -разуме узроке и последице урбанизације и повезивања насеља у урбане системе(конурбације, мегалополиси) – показује на карти најгушће насељене области – зна узроке великог пораста броја становника – објасни разлику између позитивног и негативног природног прираштаја

3. Становништво		– дефинише појам миграције, емиграције и имиграције – наведе основне структуре становништва – објасни и наведе пример расизма – анализира полностаросне пирамиде
	5	-самостално објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља -Критички разматра узроке и последице високог и ниског природног прираштаја -Примењује знања и уме да одреди густину насељености континената и држава света -Схвата важност и потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја) -Анализира последице миграција и наводи узроке и последице миграција у свету и Републици Србији -Схвата важност урбанизације и повезивања насеља у урбане системе (конурбације, мегалополиси) – препознаје разлоге миграционог кретања – објашњава узроке и последице миграција
4. Насеља		
	2	– наводи разлике између села и града – анализира различите типове села
	3	-анализира географски положај насеља -објасни утицај природне средине и привреде на размештај насеља – анализира различите типове села
	4	-препозна и упореди различите типове насеља у свету и нашој земљи -доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима -уочи типове села по распореду кућа у њима и да покаже на карти света и карти Србије -објасни и разуме појам деаграризације и депопулације села, наведе разлоге који доводе до ње -објасни појам првих градова на свету, градске зоне и показује их на конкретним примерима, на карти света -објасни историјски развој урбанизације -објасни појам града, агломерације и мегалополиса и разлику међу њима – одређује математичкогеографски положај на Земљи
	5	-објасни континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету -анализира утицај природне средине на размештај и типове села -активно учествује у дебати и раду на часу – доводи у везу типове насеља са физичко- географским и друштвено економским чиниоцима – повезује положај насеља с топлотним појасевима на Земљи – анализира различите типове градова – наводи примере урбанизације у свету повезује знање с примерима из свакодневног живота
	2	– наведе поделу привреде на делатности и секторе – образлаже појмове саобраћај, туризам и саобраћајно чвориште – образлаже појмове ратарство, воћарство и виноградарство, сточарство
	3	-помоћу географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на

5.	П Р И В Р Е Д А		развој и размештај привредних делатности – образлаже појмове екстензивне и интензивне пољопривреде
		4	– доведе у везу развој привреде с утицајем на природну средину доводи у везу размештај индустрије и квалитет животне средине – набраја гране саобраћаја и туризма – дефинише гране кварталног сектора – анализира утицај човекових делатности на животну средину
		5	– доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине – повезује знање са свакодневним животом – образлаже појмове тешка и лака индустрија – доноси закључке и презентује позитивне, негативне и интересантне последице саобраћаја и туризма – доводи у везу услужне делатности и квалитет животне средине – повезује знање са свакодневним животом – објасни разлику у степену развијености држава света – анализира поступак мерења свог еколошког отиска и изводи закључак колико утиче на загађеност – планира поступке за смањење загађења животне средине
6.	Држава и интеграциони процеси		
		2	-објасни појмове држава, државна територија, државна граница
		3	– доведе у везу значај и близину реке за формирање држава -објасни и разликује појмове државна, природна и етничка граница -објасни и разликује облике владавине – упоређи државно уређење монархије и републике – дефинише појам главни град
		4	-представи процесе који су довели до формирања савремене политичко географске карте света -објашњава појам административно територијално уређење -објасни како се одређује географски положај државе – наведе пример првих држава у свету
		5	-користи тематске карте и на њима препознаје границе земаља, њихове територије и главне градове - анализира и упоређи специфичности различитих облика владавине -упоређи и анализира различите географске положаје земаља на географској карти -упоређи географски положај Србије у односу на неке друге земље света (у Европи и ван ње) објасни појмове НАТО, Уједињене нације, Г7, Европска Унија -представи процесе који су довели до формирања савремене политичког географске карте света -анализира и дискутује на тему неповредивости државних граница -објашњава и анализира узроке који доводе до оружаних сукоба у свету -наводи примере конкретних оружаних сукоба између држава -научено градиво примењује у пракси -активно учествује у дискусији на часу – представи значај интеграционих процеса – анализира и упоређи међународне организације и њихову улогу у свету
		2	-именује континенте на Земљи -препознаје основне појмове о становништву -зна порекло назива Европе, величину Европе и њено простирање
		3	-објасни и на карти покаже географски положај Европе

7. Географија Европе		-покаже на карти мора и океане на које излази Европа -покаже на карти крајње тачке Европе -покаже на карти велике градове Европе -разуме зашто је географски положај Европе веома повољан -може на географској карти Европе да уочи облике разуђености њених обала и именује их (већа полуострва, острва, мора, заливи, мореузи) -уочава на географској карти Европе најкрупније облике рељефа и именује их (веначне и громадне планине, висоравни, простране низије) -препознаје на географској карти велике европске реке, пловне системе и језера
	4	-објасни појмове Стари и Нови свет -илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте на простору Европе -објасни и на карти покаже размештај становништва Европе -објасни карактеристике привреде у високо, средње развијеним и неразвијеним земљама Европе -издвоји и на карти покаже регије Европе -разликује климатске типове и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи -објашњава разлике и уме да издвоји географске регије у Европи. -зна географски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност (арктичку пустињу, тундру, степу четинарску илистопадну шуму) и њихов значај -може да објасни природно и механичко кретање становништва Европе
	5	-Уочава начин на који се формирају климатски типови и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи -објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије -Самостално објашњава географски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност (арктичку пустињу, тундру, степу, четинарску и листопадну шуму) и њихов значај -Анализира узроке и може да објасни природно и механичко кретање становништва Европе -Примењује знања и процењује међусобну повезаност и односе држава и регија Европе -служи се картом Европе -активно учествује у часу

ТЕМА	ОЦЕНА	ГЕОГРАФИЈА КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА 7. РАЗРЕД
ЕВРОПА		
	2	- уме да на географској карти света одреди математичко- географски положај Европе, њене географске координате и простирање - именује најкрупније рељефне целине и и препознаје их
	3	-Ученик уме да наброји чланице бивше СФРЈ, одреди географски положај свих држава чланица и њихових главних градова и уме да наведе природне одлике свих држава. -Ученик уме да прикаже границе Јужне Европе на карти, објасни значај регије, име нује државе које припадају Јужној Европи и прикаже групе народа које је насељавају; -Ученик уме да прикаже границе Средње Европе на карти, објасни значај регије, именује државе које припадају Средњој Европи и прикаже групе народа које је насељавају; -Ученик уме да прикаже границе Северне и Источне Европе на карти, објасни значај регија, именује државе које им припадајуи прикаже групе народа које их насељавају;
	4	-Ученик уме да одреди географски положај Италије, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе; -Ученик уме да одреди географски положај Шпаније, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе; -Ученик уме да одреди географски положај Грчке, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе; -Ученик уме да одреди географски положај Немачке,наведе главни град, веће реке и планине, типове климе; -Ученик уме да одреди географски положај УК Велике Британије и Северне Ирске, Краљевине Норвешке и Руске Федерације, наведе главне градове, веће реке и планине, као и типове климе;
	5	-Ученик уме да објасни појам интеграција; -Ученик уме да именује чланице Европске уније и наведе циљеве Уније. -Самостално тумачи повезаност и Међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији Европе -Самостално тумачи значај Европске уније у унапређењу економије и добробити грађана
А 3		
	2	-Ученик уме да одреди географски положај Азије и границе пружања континента; -Ученик уме да наведе природне карактеристике Азије – заливе, острва, полу острва, планине, висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера;
	3	-Ученик уме израчуна густину насељености, анализира карту густине насељености Азије именује породице народа и њихов размештај на териотрији континента; - схвата да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају

И Ј А		на основу пописа становништва - уме да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва
	4	-Ученик уме да одреди географски положај Југозападне и Јужне Азије, објасни њихов привредни и саобраћајни значај, именује државе које припадају овим регијама и прикаже групе народн које их насељавају. -Ученик уме да одреди географски положај Југоисточне,Источне и Централне Азије, објасни њихов привредни и саобраћајни значај, именује државе које припадају овим регијама и прикаже групе народа које их насељавају.
	5	-Самостално тумачи повезаност и међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији Азије (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животоњски свет,становништво, насеља, људске делатности) - Уочава начин како се издвајају географске регије и уме самостално даобјасни њихове основне одлике.
А Ф Р И К А		
	2	-Ученик уме да одреди географски положај Африке и границе пружања континента; -Ученик уме да наведе природне карактеристике Африке – заливе, острва, полуострва, планине,висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера;
	3	- схвата да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва - уме да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије и броја њених становника - зна шта се подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва -Ученик уме да објасни значење појмова оаза, сахел, шот, вади.
	4	-Ученик уме да објасни значење појма сафари туризам; - познаје и уважава различитости народа и култура. — уочава битно, — лако разуме, закључује и репродукује чињенице, дате дефиниције и законитости
С Е В	5	-Користи различите изворе података, анализира и презентује податке о природном кретању становништва самостално закључује на основу датих података, —критички расуђује, —решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења, —поседује богат речник и лако се садржајно усмено и писмено изражава, — лако и брзо примењује стечена знања, — испољава креативну активност на већини часова тог предмета, — показује интересовања и самоиницијативност за проширивање стечених Знања знањима из других предмета - Схвата важност и уважава различитости народа и култура.
	2	-Ученик уме да одреди географски положај Северне Америке и границе пружања континента и уме да објасни регионалну поделу континента;
	3	-Ученик уме да наведе природне карактеристике Северне Америке –заливе, острва, полуострва,планине, висоравни, пустиње,климатске типове, реке, језера. -Ученик уме да израчуна густину насељености, анализира карту густине насељености Северне Америке, именује породице народа, прикаже њихов размештај на

Е Р Н А		териотрији континента и да представи религијску структуру Северне Америке; -Ученик уме да именује староседеоце континента и покаже које пределе су населили;
	4	- разуме важност одрживог коришћења природних ресурса - објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја - зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса -Ученик уме да објасни значење појма Силицијумска долина; -Ученик уме да именује високоразвијене земље Северне Америке;
А М Е Р И К А	5	- објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања пољопривредне производње - схвата значај одрживог коришћења природних ресурса - самостално објашњава друмски, железнички, речноканалски и ваздушни саобраћај и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја - процењује утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у земљу - Схвата важност и објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја - самостално, у пару или групи презентује начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса
Ј У Ж Н А	2	-Ученик уме да одреди географски положај Јужне Америке и границе пружања континента;
	3	-Ученик уме да наведе природне карактеристике Јужне Америке –заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера; -Ученик уме да објасни појмове кампос и љанос.
	4	-Ученик уме да израчуна густину насељености, анализира карту густине насељености Јужне Америке, именује породице народа, прикаже њихов размештај на териотрији континента и да представи религијску структуру Јужне Америке; -Ученик уме да именује високоразвијене земље Јужне Америке;
	5	— показује интересовања и самоиницијативност за проширивање стечених знања знањима из других предмета - Схвата важност и уважава различитости народа и култура
А У С Т Р А Л И Ј А	2	-Ученик уме да одреди географски положај Аустралије и границе пружања континента;
	3	-Ученик уме да наведе природне карактеристике Аустралије –заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера; -Ученик уме да објасни појам крик; -Ученик уме да именује староседеоце континента; -Ученик уме да одреди географски положај Океаније;
	4	-Ученик уме да наведе веће архипелаге и острва која им припадају
	5	-показује интересовања и самоиницијативност за проширивање стечених знања знањима из других предмета - Схвата важност и уважава различитости народа и култура
	2	-Ученик уме да одреди географски положај Антарктика и Арктика; -Ученик уме да именује истраживаче који су допринели открићу поларних области;
	3	-Ученик уме да наведе најкрупније облике рељефа; -Ученик уме да наведе државе које полажу право на истраживање Антарктика;
	4	-Ученик уме да наведе континенте који представљају део северне поларне области.

Пол	арне	- Самостално тумачи појмове - Анализира значај политичког и економског повезивања држава
------------	-------------	---

тема		ГЕОГРАФИЈА - КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА 8. РАЗРЕД
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА СРБИЈЕ	2	-уме да на географској карти света одреди математичко- географски положај Србије, њене географске координате и простирање -зна да се Србија налази у умереном топлотном појасу -уме да на географској карти Европе и Балканског полуострва одреди физичко- географски положај Србије -зна да је Србија јужноевропска,балканска , панонска,подоунавска, срењоеврпска земља -зна државе с којима се Србија граничи
	3	-уме да на географској карти света, Европе и Балканског полуострва одреди саобраћајно-географски положај Србије -уочава на географској карти света, Европе и Балканског полуострва територијалну повезаност Србије и других регија и држава -зна да се Србија налази на додиру јужне, средње и источне Еврппе, а у близини југозападне Азије и северписточне Африке
	4	-разуме зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача -уме да на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе -упоређује величинутериторије, број становникаи просечну густинунасељености Србије и других држава наБалканском полуострву и уЕвропи -разуме сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвеноекономски и политички развој Србије
	5	-самостално објашњава зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача -примењује знања и уме да на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе -Анализира и процењује сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвеноекономски и политички развој Србије
ПРИРОДНЕ	2	-именује најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина) и препознаје их на географској карти Србије -именује планине, низије, котлине, веће реке бање, језера) и препознаје их на географској карти Србије -наводи типове климе и земљишта
	3	-одређује географски положај панонске рељефне целине на географскојкарти Србије и описује одлике њеног рељефа (острвске планине, алувујалне равни, пешчаре и лесне заравни) -одређује географски положај планинске рељефне целине на географској карти Србије и

ОДЛИКЕ СРБИЈЕ		описује Родопску масу, западну и источну зону веначних планина и зна имена планина и котлина -наводи и описује географске регије у Србији -именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у Србији -именује морске сликове у нашој држави, веће реке и описује њихове одлике, значај и загађеност -описује постанак језера у Србији и зна њихову поделу, размештај и значај -описује одлике типова земљишта у Србији и зна њихов размештај и значај
	4	-објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности) -уме да издвоји географске регије на територији Србије и објасни њихове основне одлике
	5	-Самостално тумачи повезаност и међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности) -Уочава начин како се издвајају географске регије на територији Србије и уме самостално да објасни њихове основне одлике
СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА		
	2	-препознаје народе и етничке заједнице у Републици Србији -именује главни град и веће градове на територији Србије и зна да их покаже на географској карти -разликује врсте и типове насеља у Србији
	3	-схвата да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва -уме да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије Србије и броја њених становника -зна шта се подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва Србије
	4	-зна да објасни појмове наталитет, морталитет и природни прираштај -анализира податке природног кретања становништва дате у табелама и изводи закључке -разуме узроке и последице миграционих кретања становништва Србије -идентификује историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке. -објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице -уме да анализира табеле и полно-старосне пирамиде и изводи закључке -уме да повезује географска знања са знањима из других предмета -познаје и уважава различитости народа и култура
		-Користи различите изворе података, анализира и презентује податке о природном кретању становништва дате у табелама и изводи закључке -самостално тумачи узроке и последице миграционих кретања становништва Србије -анализира историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке и објашњава последице тих миграција -самостално објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице -Уочава законитости полностаросне пирамиде и изводи закључке -уме да повезује географска знања са знањима из других предмета -Схвата важност и уважава различитости народа и култура
	2	-дефинише појам привреда и дели привреду на привредне делатности, привредне гране и

П Р И В Р Е Д А		секторе привреде -именује гране пољопривреде (земљорадња, сточарство, лов и риболов), описује њихов развој и наводи основне одлике -наводи значај шума (огрев, дрвна индустрија, индустрија целулозе и папира, екологија, туризам, здравље, заштита насеља, култура...) -именује енергетске изворе минералног порекла, црне метале, руде обојених метала, пле-ните метале, ретке и радиоактивне метале -именује гране индустрије (рударство, енергетика, црна и обојена металургија, машинска индустрија, електроиндустрија, хемијска индустрија, индустрија грађевинског материјала и неметала и лака индустрија) -именује гране лаке индустрије (прехрамбена, текстилна, индустрија коже, гуме и обуће, дрвна, индустрија дувана, лака хемијска индустрија), наводи њихове сировине и лоцира територијални размештај производње -зна поделу туризма :домаћи, инострани, излетнички, екскурзивни, стационарни, плани-нски, бањски, ловни и риболовни, градски, сеоски
	3	-наводи фазе развоја привреде Србије и описује одлике сваке фазе -препознаје и наводи природне и друштвене факторе који утичу на развој привреде у целини -описује основне одлике и специфичности унутрашње и спољне трговине Србије -именује туристичке регије Србије (планинска, панонска), туристичка подручја и места, класификује их и описује
	4	-разуме важност одрживог коришћења природних ресурса -описује друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја -објашњава утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу -објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја -зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса
	5	-објашњава потребу бржег развоја и унапређивања пољопривредне производње у Србији -схвата значај одрживог коришћења природних ресурса -самостално објашњава друмски, железнички, речноканалски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја -процењује утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу -Схвата важност и објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја -самостално, у пару или групи презентује начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса
Прородна култу-рна баштина		
	2	- наведе и препозна врсте покретних и непокретних културних добара; - препозна разлику између светске културне и природне баштине ;
	3	- наведе начине на које се штити природа и препозна потребу заштите природе у Србији;
	4	- објасни значај културне баштине која је под заштитом УНЕСКО-а;
	5	- објасни појам геонаслеђа и именује категорије заштићених подручја у Србији;
ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА		
	2	-одређује географски положај свог завичаја на географској карти Србије
	3	описује основне природне и друштвене одлике свог завичаја и наводи перспективе његовог развоја
	4	описује основне природне и друштвене одлике свог завичаја и наводи перспективе његовог развоја
	5	Објашњава удео природних процеса и друштвеноекономских утицаја у образовању и преображају свог завичаја
СР		
	2	-именује суседне државе у којима живе Срби

БИ ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ		-именује европске и ваневропске државе у којима живе Срби -проналази на карти Европе и света државе у којима живе Срби
	3	-знати узроке миграција српског становништва кроз одређене историјске периоде -навести последице исељавања српског становништва из земље матице
	4	-разуме потребу одржавања и унапређивања економских и културних веза између наших исељеника и Србије -анализира табеле дате у Уџбенику и изводи закључке -Познаје регије у суседним државама у којима живе Срби, потребу одржавања и унапређивања економских и културних веза између наших исељеника и Србије
	5	Познаје регије у суседним државама у којима живе Срби повезивања држава Европе -Самостално објашњава унапређивања економских и културних веза између наших исељеника и Србије

Предметни наставник:

Татјана Голубовић